GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

FUST & SCHÖFFER ‘DURANDUS’ GOTICO-ANTIQUA 118G
JOHANN FUST & PETER SCHÖFFER
MAINZ 1459

Beati qui lauant stolas suas in sanguine a-
gni:ut sit potestas eorꝫ in lignovite:et per
portas intrent ciuitatem . Foris autē canes
et venefici et impudici et homicide et ydolis
seruientes : et omnis qui amat et facit men-
datium. Ego ihesus misi angelum meum te-
stificari vobis hec in ecclesijs . Ego sū radix
et genus dauid : stella splendida et matuti-
na. Et spiritus et sponsa dicunt veni. Et qui
audit:dicat veni. Et qui sitit veniat: et q̄ vult
accipiat aquā vite gratis. Contestor enim
omni audienti verba ꝓphetie libri huius· Si
quis apposuerit ad hec· apponet deus super
illū plagas scriptas in libro isto : et si quis
diminuerit de verbis libri ꝓphetie huius· au-
feret deus partez eius de libro vite et de ciui-
tate sancta : et de hijs que scripta sunt in li-
bro isto. Dicit qui testimoniū phibet istorꝫ.
Etiam: Veniio cito amen: Veni dñe ihesu.
Grā dñi nri ihesu cristi cū omnibꝫ vobis amē.

Pñs hoc opusculū Artificōsa adinuentione
impmendi seu caracterizandi· absqꝫ calami
exaracōne· in ciuitate Maguntīne sic effigiatū·
¶ ad eusebiā dei industrie per iohēz fust ciuē
et Petrū schoiffher de gernsheym clericū di-
otes eiusdem est consummatū Anno dñi· M·
cccc· lxxi· In vigilia assumpcōis virg· marie.

Beati qui lauant stolas suas in sanguine a-
gni:ut sit potestas eorꝫ in lignovite:et per
portas intrent ciuitatem . Foris autē canes
et venefici et impudici et homicide et ydolis
seruientes : et omnis qui amat et facit men-
datium. Ego ihesus misi angelum meum te-
stificari vobis hec in ecclesijs . Ego sū radix
et genus dauid : stella splendida et matuti-
na. Et spiritus et sponsa dicunt veni. Et qui
audit:dicat veni. Et qui sitit veniat: et q̄ vult
accipiat aquā vite gratis. Contestor enim
omni audienti verba ꝓphetie libri huius· Si
quis apposuerit ad hec· apponet deus super
illū plagas scriptas in libro isto : et si quis
diminuerit de verbis libri ꝓphetie huius· au-
feret deus partez eius de libro vite et de ciui-
tate sancta : et de hijs que scripta sunt in li-
bro isto. Dicit qui testimoniū phibet istorum.
Etiam. Veniio cito amen. Veni dñe ihesu.
Grā dñi nri ihesu cristi cū omnibꝫ vobis amē.

Pñs hoc opusculū Artificōsa adinuentione
impmendi seu caracterizandi· absqꝫ calami
exaracōne· in ciuitate Maguntīne sic effigiatū·
¶ ad eusebiā dei industrie per iohēz fust ciuē
et Petrū schoiffher de gernsheym clericū di-
otes eiusdem est consummatū Anno dñi· M·
cccc· lxxi· In vigilia assumpcōis virg· marie.

LATIN BIBLE, 1462 ACTUAL SIZE

ACTUAL SIZE 16,9 PT

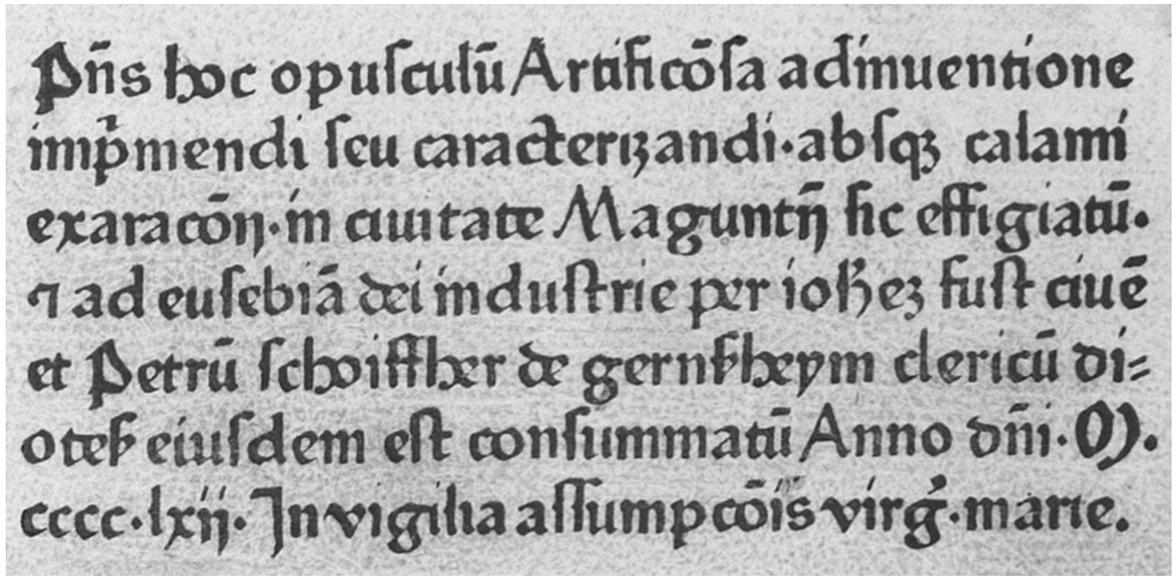

Pñs hoc opusculũ Artificõsa admuentione
impmendi seu caracterizandi·absqz calami
exaracõñ·m ciuitate Maguntñ sic effigiatũ·
⁊ ad eusebiã dei industrie per iohez fust ciuẽ
et Petrũ schoiffher de gernsheym clericũ di=
otes eiusdem est consummatũ Anno dñi·O).
cccc·lxñ· Jn vigilia assump cõis virg·marie.

Pñs hoc opusculũ Artificõsa admuentione
impmendi seu caracterizandi·absqz calami
exaracõñ·m ciuitate Maguntñ sic effigiatũ·
⁊ ad eusebiã dei industrie per iohez fust ciuẽ
et Petrũ schoiffher de gernsheym clericũ di=
otes eiusdem est consummatũ Anno dñi·O).
cccc·lxñ· Jn vigilia assump cõis virg·marie.

LATIN BIBLE, 1462 SCALE: 200%

33,8 PT

A a B C c D E F G

H I L M m N O P p

Q q R ſ S T

V W v X Y Z

a b c d e f g g h

i i i l m n o p q

r ꝛ s ſ t u v x y z

FUST & SCHÖFFER ‘DURANDUS’ GOTICO-ANTIQUA 118G

100 PT

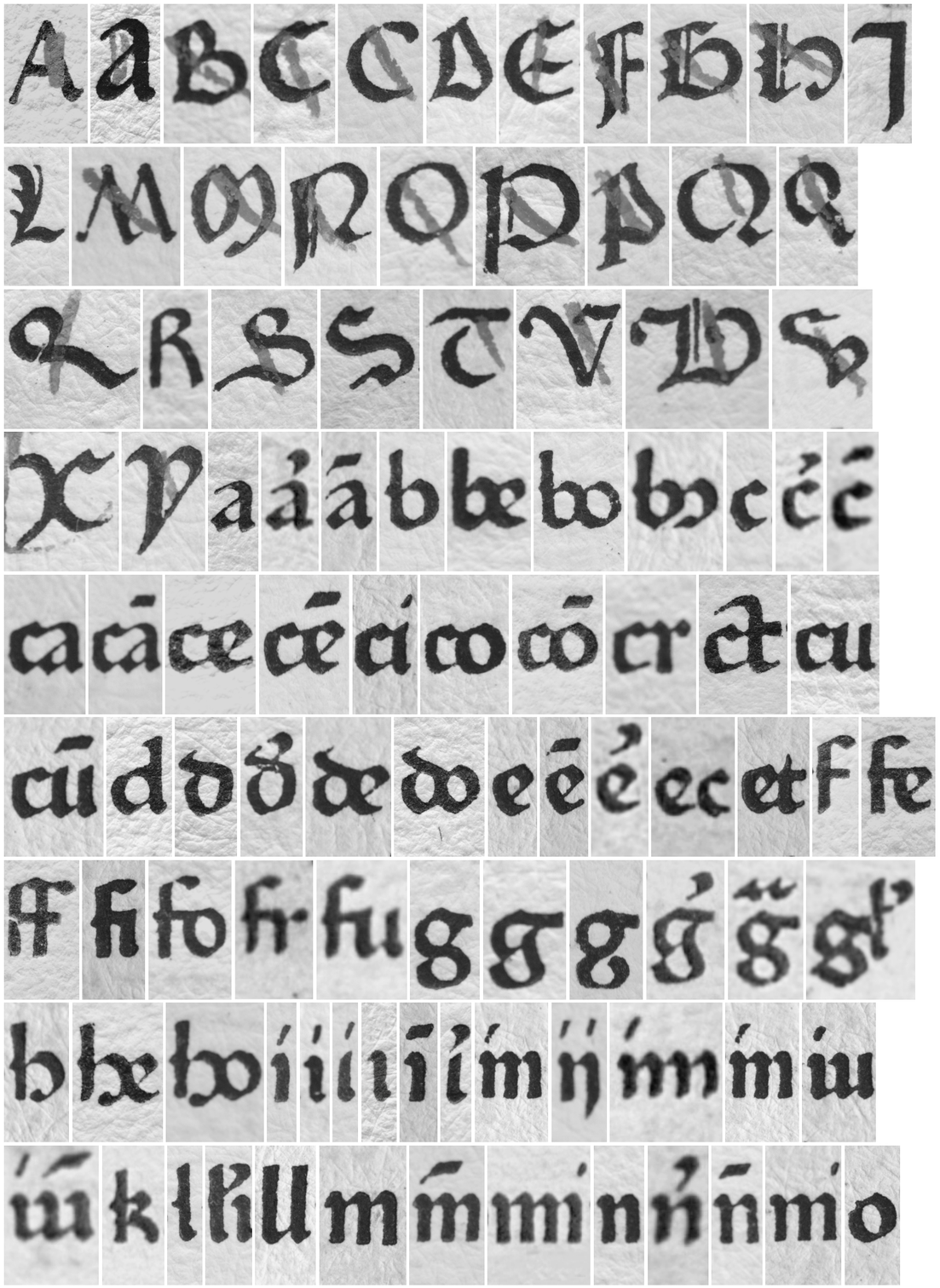

A a B C C D E F G H I
L M N N O P P Q Q
R R S S T V W Y
X Y Z a á ã b be bo bv c ć č
ca cá ce cē ci co cō cr ct cu
cũ d d ꝺ de do e ē é ec et f fe
ff fi fo fr fu g g ǵ g̃ gl
h he ho i í ĩ ĩ ĩ ĩ ĩ m ḿ m m ḿ w
ẃ k l ꝇ ll m m̃ m m ḿ n ń ñ n ḿ o

COLLECTED SOURCES

A a B C C D E F G H I
L M N N O P P Q Q
R R S S T V W Y
X Y Z a á ã b be bo bv c ć č
ca cá ce cē ci co cō cr ct cu
cũ d d ꝺ de do e ē é ec et f fe
ff fi fo fr fu g g ǵ g̃ gl
h he ho i í ĩ ĩ ĩ ĩ ĩ m ḿ m m ḿ w
ẃ k l ꝇ ll m m̃ m m ḿ n ń ñ n ḿ o

FULL GLYPHSET

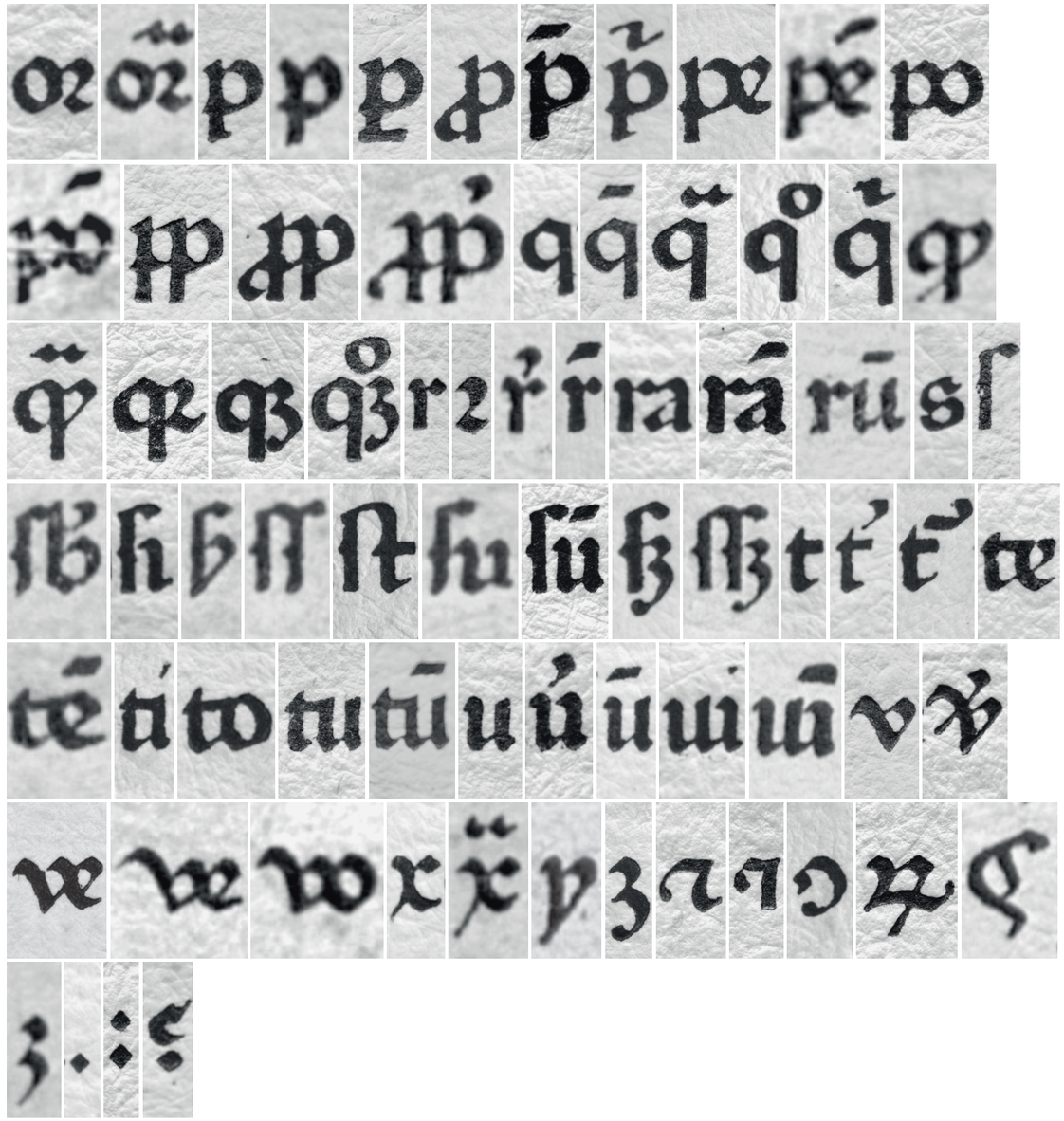

COLLECTED SOURCES

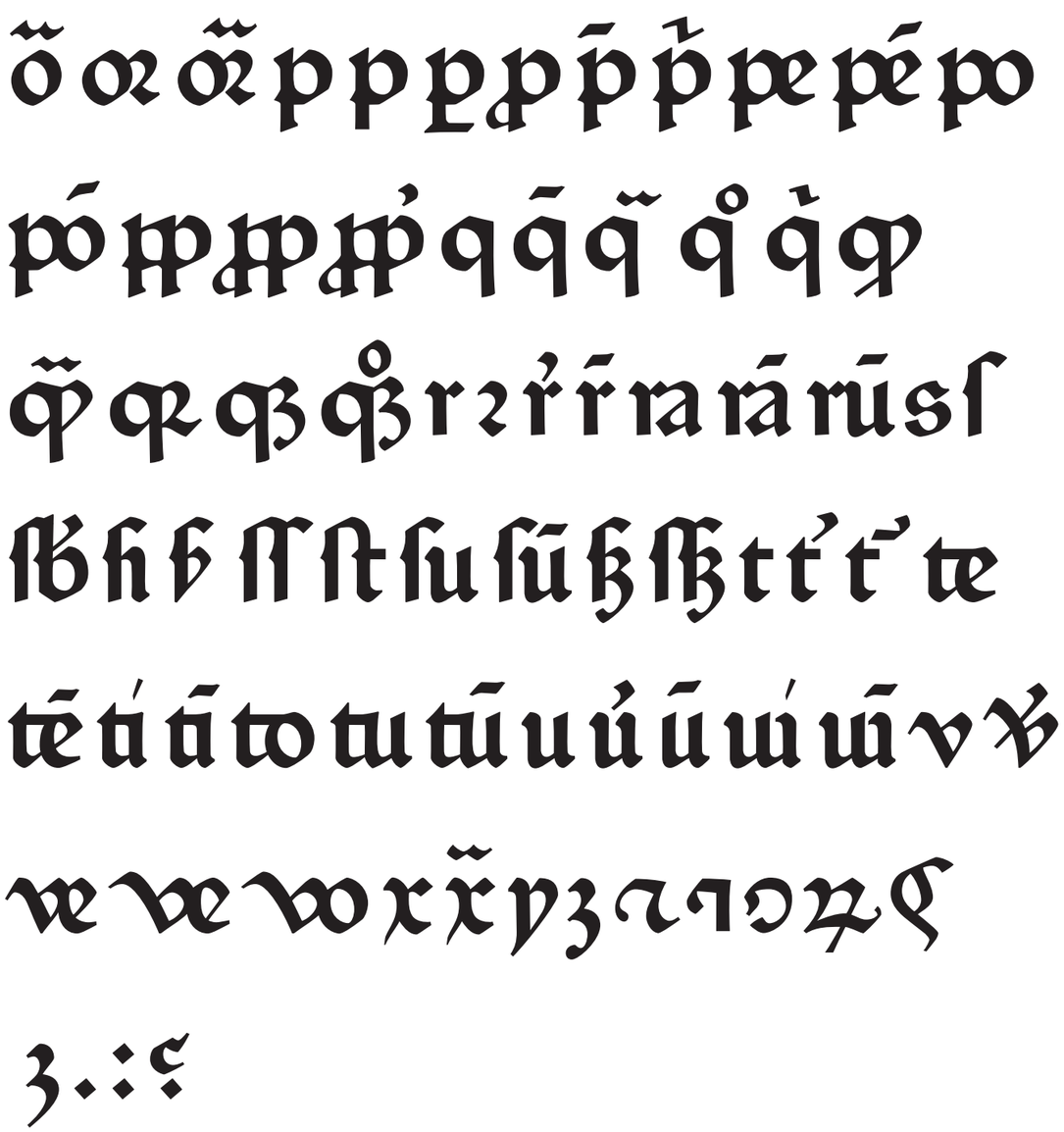

FULL GLYPHSET

Non eram nescius Brute cum quae summis ingeniis exquisitaque doctrina philosophi Graeco sermone tractavissent ea Latinis litteris mandaremus fore ut hic noster labor in varias reprehensiones incurreret. nam quibusdam et iis quidem non admodum indoctis totum hoc displicet philosophari. quidam autem non tam id reprehendunt si remissius agatur sed tantum studium tamque multam operam ponendam in eo non arbitrantur. erunt etiam et ii quidem eruditi Graecis litteris contemnentes Latinas qui se dicant in Graecis legendis operam malle consumere. postremo aliquos futuros suspicor qui me ad alias litteras vocent genus hoc scribendi etsi sit elegans personae tamen et dignitatis esse negent. Contra quos omnis dicendum breviter existimo. Quamquam philosophiae quidem vituperatoribus satis responsum est eo libro quo a nobis philosophia defensa et collaudata est cum esset accusata et vituperata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videretur et iis quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepi veritus ne mowere hominum studia viderer retimere non posse. Qui autem si maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt fieri difficilem quandam temperantiam postulant in eo quod semel admissum coerceri reprimique non potest ut propemodum iustioribus utamur illis qui omnino avocent a philosophia quam his qui rebus infinitis modum constituant in reque eo meliore quo maior sit mediocritatem desiderent. Sive enim ad sapientiam perveniri potest non paranda nobis solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc difficile est tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit pulcherrimum. etenim si delectamur cum scribimus quis est tam invidus qui ab eo nos abducat sin laboramus quis est qui alienae modum statuat industriae nam ut Terentianus Chremes non inhumanus qui novum vicinum non vult fodere aut arare aut aliquid ferre denique non enim illum ab industria sed ab inliberali labore deterret sic isti curiosi quos offendit noster minime nobis iniucundus labor. is igitur est difficilius satis facere qui se Latina scripta dicunt contemnere. in quibus hoc primum est in quo admirer cur in gravissimis rebus non delectet eos sermo patrius cum idem fabellas Latinas ad verbum e Graecis expressas non inviti legant. quis enim tam inimicus paene nomini Romano est qui Ennii Medeam aut Antiopam Pacuvii spernat aut reiciat quod se isdem Euripidis fabulis delectari dicat Latinas litteras oderit Synephebos ego inquit potius Caecilii aut Andriam Terentii quam utramque Menandri legam A quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scripserit Electram tamen male conversam Atilii mihi legendam putem de quo Lucilius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis aut inertissimae segnitiae est aut fastidii delicatissimi. mihi quidem nulli satis eruditi videntur quibus nostra ignota sunt. antinam ne in nemore inhilo minus legimus quam hoc idem Graecum quae autem de bene beateque vivendo a Platone disputata sunt haec explicari non placebit Latine Synephebos ego inquit

DE FINIBVS BONORVM ET MALORVM, CICERO, 44 BC 14/16 PT

LATIN ABBREVIATIONS

ã	am
bꝰ	bus
á	cum
ꝺ	de
	des
	dicit
	dictus
	dis
	dit
	dum
	und
ẽ	em
	en
	est
�attꝰ	hic
ĩ	in
	ini
	im
	imu
	ire
	mi
	min
	ni
	nim
g̃	gra
l̃	lu
	ul
m̃	men
	mn
	mne
	mni
	mun
	tum
ñ	an
	ene
õ	on
	om
	io
	odo
ꝑ	par
	per
ꝓ	pro
	prop
p̄	prae
	pre
p̄	pu
	pur
	put
ꝑꝑ	papa
	populo
ꝓꝑ	propter
q̃	qua
q̊	quo
qꝫ	que
q̊ꝫ	quoque
qꝯ	quod
q̃ꝯ	quam
t̃	ter
	tr
t̃	tio
ũ	um
	un
ꝟ	ver
⁊	et
ꝯ	
ꝯ	con
ꝫ	et
ꝝ	rum
ꝰ	us

HISTORICAL LIGATURES
STANDARD LIGATURES

ꝑe	be
ꝑo	bo
ca	ca
ce	ce
ci	ci
co	co
cr	cr
ct	ct
cu	cu
ꝺe	de
ꝺo	do
ec	ec
et	et
fe	fe
ff	ff
fi	fi
fo	fo
fr	fr
fu	fu
ꝼe	ꝼe
ꝼo	ꝼo
im	im
in	in
iu	iu
ll	ll
mi	mi
ni	ni
oꝛ	oꝛ
pe	pe
po	po
qꝛ	qꝛ
ra	ra
ru	ru
ſi	ſi
ſim	ſim
ſſ	ſſ
ſt	ſt
ſu	ſu
ſꝛ	ſꝛ
ſſꝛ	ſſꝛ
te	te
ti	ti
to	to
tu	tu
vi	vi
ve	ve
vo	vo

HISTORICAL FORMS
STYLISTIC SETS

SS01	a	A
SS02	C	C
SS03	M	M
SS04	P	P
SS05	Q	Q
SS06	Q	Q
SS07	Q	Q
SS08	S	S
SS09	V	V
SS10	V	V
SS11	d	d
SS12	g	g
SS13	g	g
SS14	i i	i
SS15	p	p
SS16	r	r
SS17	ſ	s
SS18	ꝛ	ꝛ
SS19	ꝛ	ꝛ

CONTEXTUAL ALTERNATES

ſi	ſi

FUST & SCHÖFFER ‘DURANDUS’ 118G [TW MA06128], GOTICO-ANTIQUA FIRST USED IN MAINZ BY PETER SCHÖFFER & JOHANN FUST FOR GUILLAUME DURAND’S *RATIONALE DIVINORUM OFFICORUM* [ISTC ID00403000] IN 1459. THE BOOK DISPLAYS TWO SIZES, THE SMALLER 92G FOR THE MAIN TEXT AND THE BIGGER AND MORE CONTRASTED 118G USED ONLY FOR THE COLOPHON AND LATER FOR THE FAMOUS 48-LINE BIBLE IN 1462. USED UNTIL THE END OF THE CENTURY.

TYPE DESIGN WORKSHOP AT HOCHSCHULE MAINZ AND GUTENBERG-BIBLIOTHEK, HELD BY JÉRÔME KNEBUSCH, MAINZ, JUNE 2016.

SOURCES: LATIN BIBLE, 1462 [ISTC IB00529000], *EPISTOLAE,* HIERONYMUS, 1470 [ISTC IH00165000] & *DE OFFICIIS*, CICERO,1466 [ISTC IC00576000].

WORKSHOP PARTICIPANTS: FREDERIK FUCHS, KATHARINA BLUST, ROXANE LHÉOTÉ, ANDRÉ VAN RUETH, LAI PING SO, MARLENE ARNOLD, MARILYN BAUMANN, BETTINA ANDRESEN, SOPHIE GOLLE, YASEMIN FAKILI.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS, DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

IMAGES: COPYRIGHT BAYERSICHE STAATSBIBLIOTHEK, MÜNCHEN & ANRT, NANCY

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT GOTICO-ANTIQUA.ANRT-NANCY.FR

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2020.
VERSION: 1.1, 11 FEBRUARY 2020
ADDED GLYPHS:

IUWjw